

ΣΤΕ 3271/2010 [Παράνομη αναδάσωση έκτασης μετά από πράξη μη χαρακτηρισμού της]

Περίληψη

-Η αιτιολογία της προσβαλλόμενης πράξης αναδάσωσης κλονίζεται από την εν λόγω πράξη χαρακτηρισμού. Εφόσον, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 14 του Ν. 998/1979, ο Δασάρχης, που είναι το αρμόδιο διοικητικό όργανο για το χαρακτηρισμό ορισμένης έκτασης ως δασικής ή μη, έκρινε με πράξη χαρακτηρισμού ότι η επίμαχη έκταση δεν είχε δασικό χαρακτήρα, και ανεξαρτήτως της πληρότητας ή νομιμότητας της αιτιολογίας της πράξης αυτής, το κύρος της οποίας δεν δύναται να ελεγχθεί παρεμπιπτόντως.

Πρόεδρος: *Αγγ. Θεοφιλοπούλου*

Εισηγητής: *Μ. Γκορτζολίδου*

Δικηγόροι: *Α. Μπάκας, Π. Αθανασούλης*

Βασικές σκέψεις

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται η ακύρωση της 1163/8.8.2003 πράξης του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας (ΦΕΚ 939 Δ'), με την οποία κηρύχθηκε αναδασωτέα έκταση 572,56 τ.μ. στη θέση «Μουτσάρα» του Δημοτικού Διαμερίσματος Πολύδροσου του Δήμου Παρνασσού του Νομού Φωκίδος.
3. Επειδή, οι αιτούσες, φερόμενες ως εξ αδιαιρέτου συγκύριες της έκτασης, στην οποία αφορά η προσβαλλόμενη πράξη, έχουν προφανές έννομο συμφέρον για την άσκηση της υπό κρίση αιτήσεως και ομοδικούν παραδεκτώς. Περαιτέρω, η υπό κρίση αίτηση ασκείται εμπροθέσμως και εν γένει παραδεκτώς.
4. Επειδή, το άρθρο 117 παρ. 3 του Συντάγματος ορίζει ότι «δημόσια ή ιδιωτικά δάση και δασικές εκτάσεις που καταστράφηκαν ή καταστρέφονται από πυρκαγιά ή που με άλλο τρόπο αποσιλώθηκαν ή αποσιλώνονται, δεν αποβάλλουν για το λόγο αυτό το χαρακτήρα που είχαν πριν καταστραφούν, κηρύσσονται υποχρεωτικά αναδασωτέες και αποκλείεται να διατεθούν για άλλο προορισμό» Εξ άλλου, κατά το άρθρο 38 παρ. 1 του Ν. 998/1989 (ΦΕΚ 289 Α') «κηρύσσονται υποχρεωτικώς ως αναδασωτέα τα δάση και αι δασικά εκτάσεις, ανεξαρτήτως της ειδικότερας κατηγορίας αυτών ή της θέσεως εις ήν ευρίσκονται, εφ' όσον ταύτα καταστρέφονται ή αποσιλούνται συνεπεία πυρκαϊάς ή παρανόμου υλοτομίας αυτών...», ενώ, κατά το άρθρο 41 παρ. 1 του ίδιου νόμου, «η κήρυξις εκτάσεων ως αναδασωτέων ενεργείται 8Γ αποφάσεως του οικείου νομάρχου [και, ήδη, του Γενικού

- Γραμματέα της Περιφέρειας, Ν. 2503/1997 - ΦΕΚ 107 Α'], καθορίζουσης σαφώς τα όρια της εκτάσεως η οποία κηρύσσεται αναδασωτέα και συνοδευομένης υποχρεωτικώς υπό σχεδιαγράμματος, το οποίον δημοσιεύεται εν φωτοσμικρύνσει μετά της αποφάσεως εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως». Τέλος, σύμφωνα με το ίδιο άρθρο 41 παρ. 3 του Ν. 998/1979, «ειδικώς προκειμένου περί κηρύξεως εκτάσεων ως αναδασωτέων ένεκα μερικής ή ολικής καταστροφής δάσους ή δασικής εκτάσεως εκ πυρκαϊάς ή άλλης αιτίας εκ των εν άρθρω 38 παρ. 1 αναφερομένων, η κατά την παρ. 1 του παρόντος άρθρου απόφασις ... εκδίδεται μετά εισήγησιν της αρμοδίας δασικής υπηρεσίας, υποχρεωτικώς εντός τριών μηνών [ήδη δύο μηνών, βλ. άρθρο 12 παρ. 2 του Ν. 2040/1992, ΦΕΚ 70 Α'] από της καταστολής της πυρκαϊάς ή της διαπιστώσεως της εξ άλλης αιτίας καταστροφής ...». Κατά την έννοια των διατάξεων αυτών, κάθε αποψιλούμενη δασική έκταση, δημόσια ή ιδιωτική, κηρύσσεται υποχρεωτικώς αναδασωτέα με μόνη την αντικειμενική διαπίστωση της συνδρομής των προϋποθέσεων που προβλέπει η ως άνω συνταγματική διάταξη, η δε απόφαση περί αναδάσωσης πρέπει να αιτιολογείται πλήρως ως προς το χαρακτήρα της έκτασης ως δάσους ή δασικής έκτασης, η αιτιολογία, όμως, αυτή μπορεί να συμπληρώνεται και από τα λοιπά στοιχεία του φακέλου (πρβλ. ΣτΕ 887/2010, 4607/2009, 3173/2008, 1567/2006 κ.ά.).
5. Επειδή, όπως έχει κριθεί (πρβλ. ΣτΕ 4503/2009, 4251/2009, 2441/2008, 2227/2006, 3691/2000 κ.ά.), οι διατάξεις του άρθρου 14 του Ν. 998/1979 θεσπίζουν ειδική ενδικοφανή διαδικασία για τον χαρακτηρισμό μιας έκτασης ως δασικής ή μη, με σκοπό την επίλυση του σχετικού ζητήματος κατά τρόπο δεσμευτικό τόσο για την Διοίκηση όσο και για τους ενδιαφερομένους ιδιώτες. Οι σχετικές, εξ άλλου, κρίσεις των οργάνων που ασκούν την αρμοδιότητά τους σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας αυτής πρέπει, εν όψει των συνεπειών του χαρακτηρισμού, να είναι προσηκόντως αιτιολογημένες από πλευράς, ιδίως, της μορφολογίας του εδάφους, του είδους, της συνθέσεως, της πυκνότητας και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της βλάστησης, η αιτιολογία δε αυτή μπορεί να προκύπτει και από τα λοιπά στοιχεία του φακέλου. Περαιτέρω, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 10 παρ. 3, 14 και 41 του Ν. 998/1979, καθώς και των παρ. 1 και 2 του άρθρου 2 του Π.Δ. 1141/1980 (ΦΕΚ 288 Α'), προκύπτει ότι εάν έχει περαιωθεί η κατά το άρθρο 14 επ. του Ν. 998/1979 διαδικασία και έχει καταλήξει στην διαπίστωση ότι η συγκεκριμένη έκταση δεν έχει τον χαρακτήρα δάσους ή δασικής εκτάσεως, τότε δεν υπάρχει δυνατότητα κήρυξης της έκτασης ως αναδασωτέας κατά το άρθρο 38 επ. του Ν. 998/1979, εκτός εάν είτε υπάρξουν νεότερα στοιχεία, δηλαδή πραγματικά δεδομένα τα οποία δεν είχαν τεθεί υπόψη της Διοίκησης όταν προέβαινε στον κατά το άρθρο 14 του Ν. 998/1979 ως άνω χαρακτηρισμό (ΣτΕ 838/2002 επταμ.), είτε η έκταση αυτή αποκτήσει δασική μορφή επιγενομένως, δηλαδή μετά από τον χαρακτηρισμό της ως μη δασικής. Στην τελευταία αυτή περίπτωση απαιτείται να διαλαμβάνεται στην

πράξη αναδάσωσης ή να προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου ειδική αιτιολογία, από την οποία θα προκύπτει, λαμβανομένου υπόψη και του διαδραμόντος από την έκδοση της πράξεως χαρακτηρισμού χρόνου, ότι στην συγκεκριμένη έκταση αναπτύχθηκε μεταγενεστέρως δασική βλάστηση τέτοιας μορφής, ώστε να μπορεί να χαρακτηριστεί ως δάσος ή δασική έκταση, κατά την έννοια της νομοθεσίας και της επιστήμης (πρβλ. ερμηνευτική δήλωση υπό το άρθρο 24 του Συντάγματος), καθώς και ότι η δασική αυτή βλάστηση καταστράφηκε από πυρκαϊά ή αποψιλώθηκε με άλλο τρόπο (βλ. ΣτΕ 3173/2008, 3448/2007 επταμ.).

6. Επειδή, όπως, εν προκειμένω, προκύπτει από το φάκελο της υπόθεσης, στις 10.6.2003 διενεργήθηκε από δασικό υπάλληλο αυτοψία σε ακίνητο συνολικού εμβαδού 572,56 τ.μ., ευρισκόμενο στη θέση «Μουτσάρα» του Δ.Δ. Πολύδροσου του Δήμου Παρνασσού του Νομού Φωκίδος. Όπως προκύπτει από την οικεία από 11.7.2003 έκθεση αυτοψίας και βεβαιώνεται στο 532/13.10.2004 έγγραφο του Δασάρχη Άμφισσας προς το Συμβούλιο της Επικρατείας, το μεγαλύτερο τμήμα του ακινήτου αυτού, εμβαδού 496,81 τ.μ., εμφανιζόμενο ως έκταση Α στο οικείο τοπογραφικό διάγραμμα, ενέπιπτε σε ευρύτερη έκταση 4.078,10 τ.μ., ως προς την οποία είχε εκδοθεί κατά το παρελθόν η 2523/15.7.1994 πράξη του Δασάρχη Άμφισσας και είχε κριθεί ότι η εν λόγω ευρύτερη έκταση δεν ενέπιπτε στις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας. Εξάλλου, κατά την προαναφερόμενη αυτοψία διαπιστώθηκε ότι οι αιτούσες είχαν προβεί σε αποψιλωτική υλοτομία της επιμέρους έκτασης των 496,81 τ.μ., καθώς και όμορης έκτασης 75,75 τ.μ., εμφανιζόμενης στο ίδιο διάγραμμα ως τμήματος Β, δηλαδή, 572,56 τ.μ. συνολικώς. Όπως προκύπτει από την οικεία από 11.7.2003 έκθεση αυτοψίας, η εν λόγω συνολική έκταση, η οποία συνορεύει με δάση πεύκης προς βορρά και δυσμάς, με υδραύλακα, πέραν του οποίου υπάρχει ομοίως δάσος πεύκης προς νότο και με έκταση δασικού χαρακτήρα προς ανατολάς, έχει έδαφος γαιώδες, βορειοανατολικό προσανατολισμό, κλίση 10-40% και καλυπτόταν πριν την αποψίλωση της από βλάστηση κέδρου, πεύκης και ελάτης, πυκνότητας 60%, καταμετρήθηκαν δε κατά την αυτοψία 69 πρέμνα κέδρου, 21 πρέμνα πεύκης, διαμέτρου μέχρι 15 εκ., καθώς και 59 πρέμνα ελάτης, διαμέτρου μέχρι 10 εκ. Κατόπιν τούτου, και αφού εκδόθηκε σχετικώς η 2341/8.8.2003 πρόταση του Δασάρχη Άμφισσας, εκδόθηκε η προσβαλλόμενη 1163/8.8.2003 πράξη του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας (ΦΕΚ 939 Δ'), με την οποία η έκταση αυτή κηρύχθηκε αναδασωτέα.
7. Επειδή, με την υπό κρίση αίτηση προβάλλεται ότι, κατά παράβαση του άρθρου 20 παρ. 2 του Συντάγματος, και του άρθρου 6 παρ. 1 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (Ν. 2690/1999 - Α' 45), τα οποία κατοχυρώνουν το δικαίωμα της προηγούμενης ακρόασης, εκδόθηκε η προσβαλλόμενη πράξη αναδάσωσης, χωρίς να κληθούν οι αιτούσες να εκθέσουν τις απόψεις τους προς στη Διοίκηση. Ο λόγος, όμως, αυτός είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, διότι το

- μέτρο της αναδάσωσης επιβάλλεται, κατά τα προεκτεθέντα, υποχρεωτικώς βάσει αντικειμενικών κριτηρίων, μη συναρτωμένων με υποκειμενική συμπεριφορά των ιδιοκτητών του αναδασωτέου ακινήτου ή άλλων προσώπων, με συνέπεια να μην ανακύπτει για τη Διοίκηση υποχρέωση τήρησης του τύπου αυτού (πρβλ. ΣτΕ 1077/2008, 1104/2006, 2612/2003 επταμ., 2624/2003, 3668/2001).
8. Επειδή, προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη πράξη είναι μη νόμιμη, διότι η κηρυχθείσα ως αναδασωτέα έκταση ανήκει στην κυριότητα των αιτουσών. Ο λόγος αυτός προβάλλεται αλυσιτελώς, δεδομένου ότι, κατά τα παγίως γενόμενα δεκτά, οι παρατιθέμενες σε προηγούμενη σκέψη διατάξεις περί αναδασώσεως, κατ' εφαρμογή των οποίων εκδόθηκε η προσβαλλόμενη πράξη, εφαρμόζονται αδιακρίτως επί δημοσίων και ιδιωτικών δασών και δασικών εκτάσεων (πρβλ ΣτΕ 4254/2009, 3971/2008, 1956/2008, 3745/2004, 1072/2003 κ.ά.).
9. Επειδή, με την υπό κρίση αίτηση προβάλλεται, τέλος, ότι η αιτιολογία της προσβαλλομένης πράξης κλονίζεται από το γεγονός ότι με την 2523/15.7.1994 πράξη του Δασάρχη Άμφισσας, η οποία εκδόθηκε για ευρύτερη έκταση, εντός της οποίας εμπίπτει το μεγαλύτερο μέρος της έκτασης που κηρύχθηκε αναδασωτέα με την προσβαλλομένη πράξη, είχε κριθεί ότι η ως άνω ευρύτερη έκταση δεν είχε δασικό χαρακτήρα. Πράγματι, εφόσον, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 14 του Ν. 998/1979, ο Δασάρχης, που είναι το κατά νόμον αρμόδιο διοικητικό όργανο για το χαρακτηρισμό ορισμένης έκτασης ως δασικής ή μη, έκρινε εν προκειμένω, με πράξη χαρακτηρισμού εκδοθείσα υπό την ισχύ του ν. 998/1979, ότι η επίμαχη έκταση δεν είχε δασικό χαρακτήρα, και ανεξαρτήτως της πληρότητας ή νομιμότητας της αιτιολογίας της πράξης αυτής, το κύρος της οποίας δεν δύναται να ελεγχθεί παρεμπιπτόντως, η αιτιολογία της προσβαλλομένης πράξης αναδάσωσης κλονίζεται από την εν λόγω πράξη χαρακτηρισμού. Ο λόγος, επομένως, αυτός είναι βάσιμος και πρέπει να γίνει δεκτός. Κατά τη γνώμη, όμως, του Συμβούλου, Αντ. Ντέμσια, και των Παρέδρων, η προσβαλλόμενη πράξη αιτιολογείται νομίμως, δεδομένου ότι, κατά το νόμο, είναι δυνατή η κήρυξη ως αναδασωτέας έκτασης που χαρακτηρίσθηκε κατά το παρελθόν ως μη δασική, αλλά απέκτησε επιγενομένως δασική μορφή, και επαρκώς, δεδομένου ότι η εκχερσωθείσα δασική βλάστηση περιγράφεται λεπτομερώς στην από 11.7.2003 έκθεση αυτοψίας. Η κρίση, εξάλλου, περί του δασικού χαρακτήρα της επίμαχης έκτασης στηρίχθηκε, εν προκειμένω, σε στοιχεία κατά πολύ μεταγενέστερα της πράξης χαρακτηρισμού και, συνεπώς, δεν είναι προϊόν παρεμπιπτόντος ελέγχου της αιτιολογίας της (πρβλ. ΣτΕ 3173/2008). Κατά τη γνώμη, επομένως, αυτή, ο ως άνω λόγος ακυρώσεως θα έπρεπε να απορριφθεί.
10. Επειδή, κατόπιν τούτων, η υπό κρίση αίτηση πρέπει να γίνει δεκτή, να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη πράξη και να αναπεμφθεί η υπόθεση στη Διοίκηση

για νέα νομίμως αιτιολογημένη κρίση.